



All About Young Children

Information for Families on Children's Early Development

COV NTSIAB LUS HAIS TXOG COV MENYUAM COV HNUB NYOOG

8 lub hlis *txog rau* 18 lub hlis



PAUB TXOG LEJ

Cov menyuam kawm txog cov lej li cas?

Kev Saib Xyuas Hlo Txog Txoj Kev Xam Lej

Cov menyuam yau mus tshawb kev thiab pib los xyaum cov txuj uas yuav tsum muaj rau txoj kev ua lej ntev ua ntej lawv nkag mus kawm qib ntawv rau cov menyuam yau (elemetary). Thaum thawj cov xyoo ntawm lub neej, cov menyuam kawm suav lej, ras paub txog cov cim thiab tej qauv teeb khoom, muab hom loj me thiab ntau tsawg sib piv, thiab ras paub tej yam uas zoo sib xws thiab tej yam nyias txawv nyias. Cov menyuam tsim cov txuj no los ntawm lawv txoj kev lawv tus kheej tshawb kev thiab ua si nrog tej khoom siv thiab los ntawm tej kev sib txuas lus thiab ua si nrog rau cov neeg laus. Cov kev sib txuas lus thiab ua si txhua hnuv xws li kev suav ntiv tes thiab ntiv taw nrog rau cov neeg laus, muab ob daim txiv tsawb, thiab muab cov thoom thaub xiav thiab dawb sib txheeb nyias nyob nyias pawg pab ua rau cov menyuam txoj kev ua lej loj hlob tuaj. Cov menyuam pib txuas lus txog qhov ntau qhov tsawg los ntawm cov khoom uas yog siv cov lus hais xws li “ntau dua” thiab “loj dua.”

Thaum uas lawv loj laus tuaj lawv kawm los mus suav ob peb tug lej. Thiab lawv tsim lawv txoj kev to taub ntawm tias muaj ntau muaj tsawg los ntawm tej kev ua si xws li muab cov tais thiab khob tso rau saum rooj. Lawv cia li ras hais tias cov neeg laus siv kev suav lej nyob rau hauv lub neej txhua hnuv thiab kawm txog hais tias kev siv cov lej yog siv li cas thaum uas lawv qog cov neeg laus. Thoob cov sijhawm thaum ntxov hauv lub neej, feem coob cov menyuam yeej nyiam txog cov lej. Cov kev ua si lom zem uas muaj kev siv lej yuav muab zog rau cov menyuam txoj kev ib txwm muaj siab nyiam thiab txhawb siab rau lawv los kawm ntxiv txog cov niam tswv yim ua lej.



Paub Txog Lej

Cov Lus Qhib

Cov mosliab kawm dabtsi txog lej?

Cov menyuam uas yau zog twb pib xyaum tej yam kev txawj uas lawv yuav tsum paub los laij lej ntxov heev ua ntej lawv pib kawm ntawv. Feem ntau ntawm cov kev txawj no los ntawm tej yam lawv tau ua thiab los ntawm txoj kev lawv tau kawm thaum lawv nrog cov neeg laus.

- Cov menyuam uas yau zog yeej pib kawm suav lej los ntawm tej yam lawv tau ua txhua hnub xws li thaum lawv niam lawv txiv muab “peb nplais txiv tsawb–1-2-3,.” lossis thaum lawv hais tias wb nyeem tau ob phau ntawv.
- Cov menyuam yaus uas nyob nruab nrab li ntawm 9 hli thiab 18 hli yuav tsim tau ib co tswv yim ntxiv txog lej. Thaum koj tus mosliab xav kom koj muab qhob cij ntxiv rau nws, nws yuav ncav tes muab, thiab hais tias “ntxiv,” lossis siv tes piav qhia rau koj tias nws yuav noj ntxiv.
- Yog tias koj nug nws seb nws puas noj mov ntxiv thaum nws tsau plab lawm, tej zaum nws yuav co taub haus tias “tsis noj.” Thaum nws noj mov tag tej zaum nws yuav hais lossis piav tes tias “noj tag.” Qhov no qhia tau tias nws nkag siab txog lub tswv yim tias txaus thiab xav yuav ntxiv.
- Cov menyuam uas yau zog yuav pib sim lej nrog tej yam me me. Lawv yeej paub tias lawv nqa tau ib qho khoom nrog ib sab tes, li ntawd lawv yuav yeej tau xyaum ntau zaus los nkag siab tus lej “ob,” ua ntej lawv yeej hais tau, “ob.”
- Thaum nws ua si nrog av, tej zaum nws yuav muab mentsis av tso rau ib lub thoob thiab tso av ntau ntau rau lwm lub thoob thiab txawj piav tias lub thoob uas muaj av ntau dua yog lub “loj zog,” ua rau peb pom tias nws pib xav txog tej yam khoom loj me thiab kev sib piv.
- Tej zaum nws yuav muab ob lub lossis peb lub tsheb los ua ib kab.

Cov lus los pab cov tsev neeg kom lawv pab tau lawv cov menyuam los nkag siab txog lej:

Ntau yam uas koj tsev neeg ua txhua hnub yeej pab koj tus menyuam los tsim lawv txoj kev laij ub laij no thiab los paub txog lej. Nws muaj ntau lub sijhawm hauv peb lub neeg uas cov neeg laus suav ub suav no thiab cov menyuam yaus los sim suav lej thaum lawv ua si. Ntawm no yog ob peb lub tswv yim rau koj lub tsev neeg los sim:

- Koj nug tau kom koj tus menyuam me muab nws ob txhais khau mus cia. “Ntawm no yog ib sab khau thiab ntawm no yog txhais khau sab tod–ob txhais khau. Koj nqa puas tau mus cia rau hauv lub chav tso khau? Tamsim no koj muaj ob txhais khau.” Nws muaj ntau lub sijhawm li no thaum koj tham nrog koj tus menyuam me los qhia nws txog tej yam lej yooj yim.
- Thaum koj tau tes rau koj lub taub ntswg ces koj tau tes rau koj tus menyuam me lub taub ntswg. “Ntawm no yog kuv lub taub ntswg ces ntawm no yog koj lub taub ntswg.” Qhov no yuav pab qhia tau lub tswv yim rau nws tias ib-qho-rau-ib-lub. “Ib tug neeg/ib lub taub ntswg.” Txhua tus neeg muaj ib lub taub ntswg.
- Thaum koj tau tes rau ob lub pob ntseg, qhov muag thiab ko taw, koj suav tau cov ntawd. “Kuv muaj ob lub qhov muag–ib, ob, thiab koj muaj ob lub qhov muag–ib, ob!” Cov menyuam me txawj pib nyiam los suav ntv tes thiab ntv taw.



Cov menyuam yau ras siab heev rau lawv lub cev. Kev suav ntiv tes, ntiv taw los yog txhais tes ua rau lawv muaj txoj hauv kev kawm txog lej.

- “Koj noj tagrho koj cov nqaij qaib lawm. Koj puas tau tsau plab lossis koj xav noj nqaij qaib ntxiv?”
- Thaum nws ntsaws ob tug mosliab hauv qab nws ob txhais ncaj npab, koj hais tau hais tias, “Koj muaj ob tug mosliab.”
- Thaum koj tus mosliab tau tes rau lub dav hlau saum ntuj, koj piav tau tias, “Wow, koj pom lub dav hlau. Nws nyob siab siab saum ntuj. Tamsim no wb tsis hnov lub dav hlau lawm. Nws pawv lawm.”
- Nws muaj ntau lub sijhawm rau koj los tham txog txoj kev txheeb ntawm tej yam khoom (siab, qis, deb, ze) tib yam li cov khoom uas nyob ntawm koj tus mosliab ib ncig loj thiab me npaum li cas.

Txhua yam kev txuas lus uas tsom kwm rau tej yam cov menyuam nyiam yuav pab lawv kawm tej ntsiab lus tshiab.

allaboutyoungchildren.org